Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Hod wydańnia II. **Dwutydniowik.** *Cana numaru 20 hr.*

NARODNY ZWON

SIALANSKA RABOTNICKAJA HAZETA

ADRES REDAKCYI i ADMINISTRACYI:	№ 2 (5).	PADPISNAJA CANA:
Wilnia, Hetmanskaja wul. Nr. 4. Redakcyja „NARODNY ZWON".	Piatnica 14 studnia 1927 h.	Na hod . . . . 6 zł. „ paŭhoda . . . . 3 „ „ try miesiacy . . . . . . 1 zł. 50 gr. ZA HRANICU: na hod 1 dalar, na poŭhoda 50 centaŭ.

LITOŬSKAJA NAWUKA.

Pieradr. z Nr. 3 „Нашай Справы".

Litwa, choć i nia maje swajho Piłsudskaha, ale i tam pierawarot adbyŭsia tym samym sposabam, što polski ŭ mai, pa tej samaj prahramie. Pieramaniŭšy časci wojska na swoj bok, litoŭskija fašysty — nacyjanalisty i chryścijanskija demakraty — aryštoŭwajuć i razhaniajuć urad, a prezydenta zmušajuć padacca ŭ adstaŭku. Zapužaŭšy i razahnaŭšy lewych, fašysty zmušajuć sojm wybrać swajho fašystaŭskaha prezydenta Smietonu i zaćwierdzić fašystaŭski ŭrad z ministraŭ nacyjanalistych i chryścijanskich demakrataŭ, na čale z Waldemarasam.

Polski majowy pierawarot adbywaŭsia ŭ takich abstawinach, što nia ŭsim dy nie adrazu stała zrazumieła, kudy jon wiadzie. Sprawa ŭ tym, što Piłsudski wystupiŭ praciŭ chijena-piastoŭskaha prawaha ŭradu Witasa. Dyk niekatoryja, dobra nie razabraŭšysia, i dumali, što Piłsudski idzie praciŭ abšarnikaŭ i buržuazii, za ziamlu dla sialan, proci wyzysku rabotnika. Ažno wielmi skora samaje žyćcio pakazała, što heta nia tak. Piłsudski wystupiŭ proci endekaŭ i Witasa tamu, što ŭważaŭ ich niazdatnymi i niazdolnymi na toje, kab wyratawać panawańnie polskich panoŭ-abšarnikaŭ i polskaj buržuazii, jon pryšoŭ z nowym planam „azdaraŭleńnia" kapitalistyčnaha ładu, kab zamacawać i zabiaspiečyć buržuaznaje panawańnie nowymi sposobami. Woś našto byŭ majowy perawarot.

Ale, na žal, nia ŭsie heta adrazu bačyli, a šmat chto jšče i dahetul nie zrazumieŭ hetaj zapraŭdy-ž prostaj i widawočnaj rečy. Mo' kamu moža wydawacca, što kali Piłsudski wiadzie „baraćbu" z endekam Dmoŭskim, to Piłsudski na staranie narodu praciŭ endeckaje reakcyi, ale ŭsie fakty i ŭsia palityka ŭradu Piłsudskaha świedčyć, što pamiž Piłsudskim i Dmoŭskim nijakaje dla pracoŭnaha narodu raźnicy niama, heta prosta sprečka panoŭ pamiž saboju, sprečka ŭ adzinym fašystaŭskim łagiery buržuazii.

U Litwie fašystaŭski pierawarot odbyŭsia pry druhich, inakšych abstawinach. Pry ŭradze była „demakratyčnaja lawica" litoŭskaha sojmu: sacyjał-demakraty i roznaha rodu narodniki (padobna da našych siel.-sajuźnikaŭ).

Urad byŭ błutany, niapeŭny ŭ swaich planach i swajej rabocie. Jon pastajanna chistaŭsia pamiž swajej lewaj, radykalnaj prahramaj — z adnaho boku, i zhodnictwam u adnosinach da buržuazii i ksiandzoŭ — z druhoha boku. Heta „lewy" urad daŭ amnistyju palityčnym wiaźniam, ale nia mieŭ rašučaści i śmiełaści pierasiačy i źništožyć intrygi i pierawarotnyja plany swaich fašystaŭskich praciŭnikaŭ. Dyk ničoha dziŭnaha, što tyja tak hładka i biez pieraškod uprawilisia z „lawicowym" uradam, lohka, jak toje piorka, zdmuchnuŭšy prezydenta i ministraŭ z ichnich pasadaŭ.

I tut nie mahło być nijakich pamyłak i nijakaha sumliwu adnosna taho, što heta za ŭrad panoŭ Waldemarasa i Smietony, kaho jon baronić i jakimi sposabami. Usim adrazu stała jasna, bo pany litoŭskija fašysty ŭzialisia da swajej raboty prosta i adkryta biez usialakich waršaŭskich „maralnych" wykruntasaŭ. Adrazu zaaryštawali kolki sot rabotnickich i sialanskich prawadyroŭ, užo kolki čaławiek rasstralali (tak „dziela strachu"), pazačyniali prafesijanalnyja rabotnickija sajuzy, pazakrywali apazycyjnyja hazety i h. d. Adnym słowam tak žorstka i nachalna, što sam fašystaŭski baćka Musolini prysłaŭ prywitańnie.

Usio heta robicca pad prykryćciem taho, što woś byccam hatowiŭsia kamunistyčny pierawarot, jaki niby maniŭsia pieradać Litwu Maskwie. Jak zhodna śćwiardžajuć nawat buržuaznyja zahraničnyja hazety,

nijakaha balšawickaha pierawarotu nichto j nia dumaŭ rychtawać u Litwie, a hetaja brachnia patrebna litoŭskim čornasociencam na toje, kab prykryć swaje zapraŭdnyja mety i zapraŭdnyja pryčyny pierawarotu.

Sprawa ŭ tym, što papiarednija wybary ŭ sojm adsunuli prawych-nacyjanalistych i partyju ksiandzoŭ— ad dziaržaŭnaha karyta. Lewy ŭrad, nia hledziačy na ŭsiu jahonuju azyzłaść i zhodnictwa, padrywaŭ pakrysie ŭładu raspanieŭšych ksiandzoŭ i kučki razbahacieŭšaj litoŭskaj buržuazii. Jany ŭžo stracili mir i papularnaść u narodzie, dyk nia było inšaha wychadu, jak siłaju wyrwać dziaržaŭnuju pałku i, naplawaŭšy na ŭsiakija konstytucyi i zakony, raźbiwać palityčnuju siłu sialan i rabotnikaŭ teroram i hwałtam. I woś wiadziecca samy žorstki nastup na prawy rabotnikaŭ. Apošnija čutki prynosiać wiestku, što maje być ustrymana ziamielnaja reforma.

Treba dumać, što kowienski pierawarot nie adbyŭsia biez zahraničnych upływaŭ. Ahułam kažuć, što Anhlija pamačyła sabie ruki ŭ hetaj sprawie, kab zwaliŭšy prychilny da sawietaŭ papiaredni ŭrad, uciahnuć pamaleńku i Litwu ŭ procibalšawicki front. Iduć hutarki ab niamieckich i ab polskich intryhach u Koŭnie. Tut adno možna skazać: pažywiom, pabačym.

A tymčasam užo ciapier musim wywiaści peŭnuju nawuku z hetaha zdareńnia i dla siabie.

Litoŭskaja chryścijanskaja demakracyja (ksiandzoŭskaja partyja) pakul nie darwałasia da ŭłady nadta-ž była lewaj na sławach i ŭ swajej pisanaj prahramie. Jana była lawiej samych lewych. Narod im pawieryŭ, wybraŭ u sojm. Ksiandzy parabilisia ministrami, abdzierli kraj, ašukali narod. Pryšli nowyja wybary. Narod — „nie ciala, paznaŭ kruciala" — kazaŭ toj, i bolš ksiandzom nie pawieryŭ. Tady jany razam z inšymi nacyjanalistymi (čornasociencami) siłkom adbirajuć uładu, rasstreliwajuć sialan i rabočych i puskajuć hulać fašystaŭskija pałki na pracoŭnych špinach.

Jość u Litwie i „čysta" — sialanskija partyi, narodniki, kštałtam biełaruskaha sialanskaha sajuzu, Jaremiča i Rahuli. Woś hetyja litoŭskija siel.-sajuźniki da pierawarotu išli lewym bokam, a ciapier, čuwać, užo hodziacca z fašystami i ksiandzami i hatowy jšci prawym bokam nawat u čornasocienny ŭrad, aby bližej da ministerskich kresłaŭ.

Nad hetym warta zatrymacca j warta zadumacca i biełaruskamu sielaninu i rabotniku, bo j našyja chryścijanskija demakraty dy siel.-sajuźniki majuć wielmi lewyja prahramy i choraša haworać.

A l e - ž k o ž n a m u p a w i n n a b y ć j a s n a, š t o ŭ s i m chryścijanskim (ksiandzoŭskim i papoŭskim) d e m a k r a t a m a d n a c a n a. U s i a k i j a - ž s i e l s a j u ź n i k i, š t o i d u ć p r o c i s a j u z u s i a l a n z r a b o t n i k a m i, h e t a n i e s a j u ź n i k i p r a c o ŭ n a h a s i a l a n s t w a, a s a j u ź n i k i p a n o ŭ, k s i a n d z o ŭ, p a p o ŭ d y ŭ s i a j e č o r n a j s o t n i j f a š y s t a ŭ.

HRAMADZIANIE!

Padtrymoŭwajcie swaju Sialanska-Rabotnickuju hazetu „Narodny Zwon". Prysyłajcie padpisnuju płatu sami i zaachwočwajcie da taho-ž swaich siabroŭ. Hazeta choča z dwutydniowaj pierajšci na tydniowuju i tolki materjalnyja warunki zjaŭlajucca pieraškodaj da hetaha. Kali chočacie časciej čuć swajo rodnaje drukawanaje słowa—padtrymoŭwajcie hazetu materjalna i maralna! U hetym numary pasyłajem Wam hrašowyja pierakazy. Wypaŭnicie ich i razam z adpawiednaj sumaj hrošy pašlecie pa adresu redakcyi!

A. HOROTNY

DWA ŽANICHI

(Žart u wadnoj dziei)

Adbywajecca ŭ horadzie, u miaščanskaj chacie. Wiečar. Pakoik maje dwoje dźwiarej: prosta— uwachodnyja, naprawa — u pakoik Daminisi.

ASOBY DZIEI:

Dačka, Daminisia—maładaja dziaŭčyna
Maci—pažyłaja, toŭstaja.
Mikoda—žanich, haradzki
Zygmuś—žanich z prawincyi (handluje świniami)
Na scenie—maci i dačka.

Ź J A W A 1.

M a c i. Hladzi-ž, dačuška, siahońnia da ciabia pryjedzie ŭ swaty adzin bahaty šlachcic, jon dobra zarablaje na świńniach, pastarajsia jamu spadabacca. A hetaha šyłachwosta wykiń z haławy, bo jon ciabie da dabra nie dawiadzie.

D a č k a. Ale-ž ja lublu jaho.

M a c i. Dziŭlusia, jak ty možaš lubić takoha biazdomnika? Kali nia choča z taboj zakonny šlub brać, dyk značycca i žyć z taboj doŭha nia budzie.

D a č k a. Wy dumajecie, što tolki kaścielny ci carkoŭny šlub maje moc?

M a c i. A što-ž patwojmu mocna?

D a č k a. Kachańnie—najmacniejšy šlub. (Chodzić pa chacie).

M a c i (chodziačy za dačkoj). A-a, dyk ty ŭžo nabrałaś ad jaho rozumu? Jak sabie chočaš, kali mianie nia słuchaješ, dyk ja ciabie i z chaty wyhaniu.

D a č k a (padumaŭšy). A kali jon mianie nie ŭpadabaje dy nia woźmie? A mnie zamuž chočacca, jak najchutčej; bo nie chaču starycca dziaŭčynaj, čakajučy wašych bahaciejšych žanichoŭ, jakija tolki wam padabajucca.

M a c i. Dy jon woźmie. A kali nie, pojdzieš za kaho chočeš.

D a č k a (chitra). Nu, kab was nie ŭhniawić, pastarajusia jamu spadabacca.

M a c i. Woś i dobra, maja dačuška. Ja wiedaju, što ty jamu spadabaješsia; ja ciabie raschwaliła, što ty — pieknaja, zhrabnaja i dalikatnaja. Nu, ja pajdu pryhataŭlać pačastunak. Jon skora pryjedzie. (Wyšła).

Ź J A W A 2.

D a č k a (adna). Chacia-b chutčej pryjšoŭ moj Mikodka dy paradziŭ, jak mnie zbawicca ad nieżada-

Naš ruch.

Natchnionaja siła
Mazolnych dałoniaŭ
Raźbiła, źniščyła
Jarma łancuhi.
U. Żyłka.

Ruch — hihant
Ruch — tytan —
Rabočych i sialan...
Ruch pažar,
Świetazar —
Adważnych praletaraŭ...
Ruch praświet,
Ahniaćwiet —
Biazdolnych, niesahretych...
Ruch — hihant,
Ruch — tytan —
Rabočych i sialan...

1926. *Małady.*

Naśledawańnie z Niekrasawa.

Čaho serca majo zasmuciłasia?
Mo' čakaješ niadoli lichoj?
Dyk pakiń... Chiba my nie wučylisia
Zdabywaci spakoj baraćboj.
Nie sumuj: niachaj licha ŭhledajecca
Nam u wočy. Chaj kliča na boj
My jamu adkazać nie spužajemsia
Niezłamanaju wolaj swajoj.
Nie sumuj: Chaj jano uzdymajecca
Nad biazdolnym harotnym žyćciom
Dabrabyt my sprabujem stwaryci,
Niezłamanym ŭ biadzie pačućciom.

Plebiej.

Katy sialanstwa pad sudom.

Usim peŭnie pamiatna našumieŭšaja ŭ swoj čas sprawa ahidnaha katawańnia i zabojstwa sielanina Wajtowiča na palicejskim pastarunku ŭ Krasnym, Wialejskaha paw. Za heta dwuch „wywiadoŭcaŭ" akružny sud u Wialejcy zasudziŭ byŭ na 4 i 5 hadoŭ katarhi. Wiedama, „hieroi" pačuli siabie pakryŭdženymi i padali apelacyju, jakaja mieła być razgledžana 4 studzienia s. h. ŭ Wilienskim Apelacyjnym Sudzie.

Kab nia być abwinawačanymi ŭ „staronnaści", padajem apisańnie sprawy pawodle poŭuradowaje polskaje hazety „Kur. Wil.", napisanaje naahuł lišnie miakka. Woś jano:

„Prozwiščy Malikowskaha i Bučki, byłych ahentaŭ palityčnaje palicyi, wiedama ŭsim, chto kali-niebudź mieŭ sutyčnaść z hetkimi ŭstanowami. Malikowski—typ nienarmalny. P'janica, kokainist i sadyst. Jaho słužba ŭ palicyi—heta čarha nadužyćciaŭ i ździekaŭ nad aryštawanymi.

„Jarkim prykładam wypaŭniańnia imi słužbowych abawiazkaŭ źjaŭlajecca trahedyja ŭ Krasnym, jakaja stałasia dwa hady nazad. Malikowski i Byčko byli tady wywiadoŭcami 10-ha baonu pahraničnaje warty. Papaŭ tady ŭ ich łapy zaaryštawany wywiadoŭčym aficeram baonu niejki Wajtowič, jakoha addali im na „badańnie". Išło ab maleńkuju reč: kab Wajtowič pryznaŭsia da winy. Niama wiedama, ci Wajtowič prykładaŭ ruku da ciomnaje špionskaje raboty na karyść Radaŭ. U kožnym wypadku Malikowski i Bučko pastanawili prymusić jaho pryznacca da hetaha.

„Dziela hetaha ŭžyli wyprabawanaha sposabu: tarturawańnia (mučeńnia). Byčko pawaliŭ achwiaru na ziamlu i prydušyŭ kalenami hrudzi, a Malikoŭski biŭ rewalweram, u pierarywach trebujučy, kab pryznaŭsia da winy. Pamahaŭ jamu ŭ bićci achwiary ŭsłužny Byčko, jaki nazamienu biŭ kułakami.

„Wajtowič, adnak, nia moh pryznacca da winy, bo pad udarami ŭtraciŭ prytomnaść. Jamu złamali 7

---

naha žanicha... šlachcica... peŭna jašče i nabožnaha fanatyka. Nia lublu ja ludziej sa starymi pahladami, u jakich usio žyćcio jdzie pa boskamu planu: praz miesiac možna dazwolić caławać ručku; praz dwa — ščočku i hetak dalej... cha-cha-cha! Nia možna z chłapcom być sam-na-sam... i jašče i jašče... cha-cha-cha! Zakaruzłaje miaščanstwa.

ŹJAWA 3.

Mikoda (z kłumkam u rukach). Jak maješsia?! (całujucca).

Dačka (radasna, pacaławaŭšysia). Woś, dobra, što ty ŭ paru pryšoŭ: maja maci choča, kab jak najchutčej ja wyšła zamuž.

Mikoda. Dyk heta-ž dobra.

Dačka. Tolki-ž nie za ciabie.

Mikoda. A za kaho?

Dačka. Dy niejki šlachcic, handlar świńniami, siahońnia pryjedzie.

Mikoda. Peŭna i sam dobry kaban. Cha-cha-cha. Ale-ž ty mianie nie pramianiaješ ni na koha? (Kładzie kłumak i žartuje z Daminisiaj).

Dačka (wyrywajučysia, dy znoŭ padychodziačy, žartuje) Dyk woś słuchaj! Treba śpiašacca, bo skora pryjedzie: dyk ty nawučy, jak ad jaho zbawicca.

Mikoda (padumaŭšy). Dobra. Nadumaŭ. Jon ciabie jašče nia bačyŭ?

Dačka. Nie.

Mikoda. Ty što skazała matcy?

Dačka. Što ja zhadžajusia; spadziajučysia na toje, što ty mianie nawučyš, jak prahnać jaho.

Mikoda. Dobra. I woś jak jaho prahonim, dyk ty kidajsia ŭ obmarak i ŭ isteryku — kryčy — zamuž.

Dačka. A što tady?

Mikoda. A tady pabačym. Dapamahčy i susiedku paprašu.

Dačka. Jak? Kažy chutčej.

Mikoda. Potym dawiedaješsia. Nie darma-ž siahońnia mnie ŭ klubie radzili, paśla spektaklu, kab ja kidaŭ fabryku a pašoŭ u artysty...

Dačka. Dyk nawučy-ž mianie, što mnie rabić?

Mikoda. Twaja maci, peŭna, pačnie prahaniać mianie, dyk ja raźwitajusia i pajdu, a tady, zrabiŭšy što treba, ulezu praz akno ŭ twoj pakoik i budu pryhataŭlacca spatkać twajho niežadanaha žanicha?

Dačka. Nu?

Mikoda. Ty budź tak, jak byccam ničoha nia wiedaješ, a ja ŭsio zrablu sam. Što nas jadnaje? Ahulnyja intaresy. Ty rabočy čaławiek i ja, a twaja maci maje na ŭsio miaščanski pohlad i kali ty nia chočaš z joju pawadzicca, dyk treba chitrawać, — kab i siena było cieła i kozy sytyja. Cha-cha-cha. Aświ-

robier i hrudnuju kość. U susiednim pakoji, kudy dachadzili kryki katawanaha, najspakajniej siadzieli wywiadoŭcy Zamiechowski i Serhin. Nie adhukalisia. Kali spynilisia kryki katawanaha, Malikoŭski wybieh u druhi pakoj za wadoj i lusterkam. Wada—kab ĉucić; lusterka—kab perakanacca, ci skatawany jašĉe dychaje. Adnak, Wajtowič naahuł perestaŭ dychać. Pamior.

„Čatyry žaŭniery wynieśli trup, z jakoha liłasia kroŭ...

„Usie čatyry wywiadoŭcy byli tady zaaryštawany. Akružny Sud na wyjazdnoj sesii ŭ Wialejcy zasudziŭ za ciažkaje skalečańnie cieła, jakoje wyklikała śmierć, Malikoŭskaha na 5 hadoŭ kataržnaha wastrohu i Byčku na 4. Dwuch druhich abwinawačanych, Zamiechoŭskaha i Serhina, za biaździejnaść ułady — na 6 miesiacaŭ wastrohu, „zawiesiŭšy" (zwolniŭšy ŭmoŭna ad kary) pieršamu na 5 hadoŭ, dy zaličyŭšy druhomu 6 miesiacaŭ śledčaha aryštu.

„Dziela taho, što abaronca adw. Kulikoŭski prasiŭ naznačyć lekarskuju ekspertyzu Malikoŭskamu, kab pierakanacca ab jaho adkaznaści za jahonyja pastupki (ci nie „war'jat"?), sud sprawu adłažyŭ".

Charakterna, što ŭ časie służby hetaha „hieroja", kali jon učyniŭ „całuju čarhu nadužyćciaŭ i ździekaŭ nad aryštawanymi", jahonaja ŭłada ni na mament nie sumlawałasia ab jahonaj narmalnaści... A woś ciapier, kali—dziakujučy interpelacyjam biełaruskich pasłoŭ—sprawa katawańnia wyšła nawierch, takoje sumlawańnie źjawiłasia! Dyk mo' i prysud budzie skasawany?!

Z usiaho Świetu.

(APOŠNIJA NAWINY).

POLŠČA.

× Nowy hod prynios nowyja źmieny ŭ ministerstwie aświety. Ministram aświety zamiest praf. Bartla, budzie — praf. Dobrucki, z tej samaj partyi „Pracy", z jakoj pachodzie i byŭšy ministar Bartel. Ci sa źmienaj ministraŭ, buduć jakija źmieny ŭ polskaj školnaj palitycy, a asabliwa ŭ adnosinach da nas biełarusaŭ trudna spadziewacca, bo ŭžo dziesiatki ministraŭ źmianili adzin adnaho i nie adzin z ich dahetul nie apracawaŭ wyraznaj školnaj prahramy dla mienšaściaŭ, ale amal kožny z ich pryłažyŭ swaju ruku da rujnawańnia biełaruskich i ukrainskich škołaŭ.

× Niedaŭna hazety danasili, što sučasny urad Piłsudskaha maje być častkowa źmienieny, heta zn. što niekatoryja ministry ustupiać, a na ich mięsta buduć naznačany nowyja. Kažuć, što zamiest Piłsudskaha maje być naznačany premjeram znoŭ Bartel. Zmieny hetyja patrebny dla zahranicy, bo zamieźnyja dzieržawy nia choćać pažyčać hrošaj uradu Piłsudskaha, bajučysia kab hrošy nie pajšli na wajennyja pryhataŭleńni.

× Polskija hazety padajuć sensacyjnuju wiestku, byccam niadaŭna prabywaŭ u Litwie adzin z kniazioŭ Radziwiłaŭ kab pryhatawać hrunt dla pierahaworaŭ z sučasnym uradam Waldemarasa u sprawie pajednańnia Polšči z Litwoj.

× 10-ha het. m-ca zakončyŭsia ŭ Ŭładzimiru (na Wałyni) praces prociŭ 151 ukrainsk. sialanaŭ, jaki ciahnuŭsia bolš poŭtara miesiaca. Sud zasudziŭ niekalki čaławiek na wiečny wastroh, a rešta ludziej na karu ad 15-ci da 4-ch hadoŭ wastrohu. Ličačy razam usie hady, jakija majuć prasiadzieć u wastrozie hetyja zasudžanyja, adtrymajem strašnuju ličbu, ad jakoj až kroŭ stynie ŭ žyłach, bo až... 903 hady wastrohu.

Z usich abwinawačanych u hetym pracesie 151 čaławiek, zwolniena tolki 19 asobaŭ.

× Amerykanskaja hazeta „Edmonton Journal" ad 18.X. 1926 h. padaje sprawazdaču z padarožžy ŭ Polšču adnaje amerykanskaje asoby. Ab palityčnych wiaźniach u Polšcy hazeta piša jak nižej:

„Palityčnyja wiaźni byli teraryzawany tymi samymi metodami, jakija istnawali za časoŭ inkwizycyi 300 hadoŭ tamu nazad. Wizytacyja (adwiedziny) swa-

---

noha handlara trebat ak prawučyć, kab jon nazaŭsiody pierastaŭ chwalicca hrašyma.. Woś, idzie twaja maci.

Dačka. Tak ty i nie raskazaŭ...

Mikoda. Jak pryjedzie žanich, nie pakazwajsia jamu na wočy i śpiašajsia da mianie; schawaj moj kłumak, tam jość patrebnyja rečy.

Dačka (chutka kładzie kłumak za dźwiery swajoj bakoŭki).

ŹJAWA 4.

Maci. Nu, darahi tawaryš, prašu was, kab wy nie pieraškadžali majoj dačcy pryniać žanicha. Zrazumieli?

Mikoda. Adrazu. I zrablu pawašamu.

Maci. Razumna zrobicie dla siabie i mnie da spadoby.

Mikoda. Bywaj zdarowa, Daminiška. Jak widać, nam nia sudžana žyć razam. (Całuje Daminisi ruku i wychodzić).

ŹJAWA 5.

Dačka (robić wid, što płača, a, adwiarnuŭšysia ad maci — śmiajecca).

Maci. Nia płač, dačuška, jak wyjdzieš zamuž, chutka jaho zabudzieš.

Dačka. Niaužo-ž wy dumajecie, jaho lohka zabyć? Ale ja pastarajusia zabyć jaho dziela was. Tolki-ž pamiatajcie, kali budzie drenny muž, ja jaho kinu.

Maci. Jak heta, kinu? Ci-ž možna Boha hniawić, pawiančaŭšysia dy kinuć.

Dačka. Značyć pawašamu wianiec — niawola, choć i drenna, a ty płač dy ciarpi.

Maci. Nu, što ž ty zrobiš, taki zakon.

Dačka. Da čorta taki zakon! jaki prymušaje ludziej mučacca. Waš zakon ustareŭ, ja budu žyć panowamu, jaki nie prymušaje da niawoli, a daje poŭny prastor da swabodnaha wybaru — ciesnaha ŭzajemnaha sajuzu, i heta budzie kudy macniej, čymsia papoŭskija, ksiandzoŭskija abo rabinskija.

Maci. A što ludzi na heta skažuć?

Dačka. Dy što mnie ludzi, usim nie dahodziš, a zamuž wychodziać nie dziela taho, kab ludziam dahadžać. Dyj plawać na tych, chto z rozumu ŭžo wyžyŭ. Žyćcio abnaŭlajecca i ludzi taksama; ja biaru z žyćcia: nowaje, karysnaje i pryjemnaje.

Maci. Jak ja baču dyk ty ŭžo zanadta razumnaja stała; heta praz biazbožnika Mikodku ŭ haławie pabłytałasia.

Dačka. Naadwarot, nie pabłytałasia, a prajaśniłasia i biazbožny toj, chto lubić nia moža i nia ŭmieje.

Maci. I jak tabie nia soram tak kazać?

Dačka. Lubić nia soramna, ludziej mučyć — soram.

Maci. Ale-ž zakon jaki-niebudź treba?

jakoŭ i znajomych nie dazwalajecca, padčas jak istnujuć takija surowyja metody (śledztwa), jak zapichańnie pad paznohci ihołak, užywańnie raspalenaha žaleza, układańnie palcaŭ pamiž dźwiarej i wušakoŭ i tasawańnie tarturaŭ da palityčnych wiaźniaŭ".

X **Biezrabocica u Polšĉy silna raście.** Za śniežań lik biezrabotnych pawialičyŭsia na 35.490 asob, tak što na 1 studnia h. h. ahulny lik biezrabotnych u Polšĉy wynosiŭ 236.057.

Rost biezrabotnych u paadzinokich miascowaściach Polskaj Respubliki za śniežań m. wyhladaje tak: wokruh Ziemski uzros na 1,577, Žyrardaŭ na 55, Włocławek na 912, Płock na 1,406, Łodź na 6,919, Piotrkoŭ 275, Kališ na 358, Čenstochowa na 1,578, Kielcy na 1,267, Astrawiec 947, Sasnowiec na 1,789, Radam na 2,358, Lublin na 1,054, Siedlec na 104, Horadnia na 384, Oświecim na 365, Nowy Sonč na 183, Bieła na 290, Stanisławaŭ na 1,450, Tarnopol na 532, Lwoŭ na 670, Baranawičy na 98, Bieraście na 280, Wilnia na 480, Bydgošč na 3,340, Ostrówka na 1,570, Paznań na 3,735, Tčeŭ na 1015, Toruń na 997, Wejherowo na 378, Grudziondz na 1514 biezrabotnych.

Takim čynam 35,490 rabotnikaŭ wykinuty na bruk i razam z swaimi siemjami zmušany ciarpieć nendzu!

W zwiazku z pawyšeńniem biezrabocicy biezrabotnyja pa ŭsiej Polskaj Respublicy robiać demonstracyi, damahajučysie pracy, abo chleba. U Drahabyču 1000 biezrabotnych prystupili da Starostwa, damahajučysie topliwa i ježy.

U Łomžy demonstranty biezrabotnyja damahalisia ad prezydenta miesta wypłaty im hrašawoj dapamohi. U adkaz na heta palicyja razahnała ich i aryštawała 3 čaławiek.

Sanacyi sanacyjami, a rabotnik ciarpi.

S. S. R. R.

X U paŭdniowa-uschodnich respublikach Radawaha Sajuzu panujuć wialikija śnieżnyja zawiei. Hetak, hłybinia śniehu kala Tyflisu dachodzić da 6-ci metraŭ.

NIAMIEČČYNA.

X Razpačaty jašče pierad nowym hodam kryzys habinetu ministraŭ trywaŭ až da hetaj pary. Twareńnie nowaha habinetu daručana b. ministru haspadarki Kurtyiusu.

ANHLIJA.

X Paspiech čyrwonych kantonskich wojsk u Kitai nie daje spakoju anhielskim kapitalistym. Winawaciać jany u-wa ŭsim Radawy Sajuz.

Niedaŭna adzin z anhielsk. ministraŭ skazaŭ haračuju pramowu, skirawanuju prociŭ S. S. R. R., damahajučysia parwańnia dyplamatyčnych i handlowych znosinaŭ z Radawym Sajuzam. Ale heta tolki strachi na wierabjoŭ, bo anhielski urad dobra wiedaje, što ŭsie anhielskija rabotniki stajać u abaronie Radawaha Sajuzu i za kožny warožy krok uradu, skirawany prociŭ S. S. R. R. jany mohuć adkazać nowaj, jašče bolšaj i hraźniejšaj zabastoŭkaj.

FRANCYJA.

X U minułym tydni adbylisia wybary u francuski senat. Wyniki wybaraŭ: hrupy prawicowyja paniaśli wialikuju nieŭdaču, a pieramahli socyjalisty, jakija atrymali šmat nowych mandataŭ.

X U Francyi strašenna šyrycca epidemija hrypy (chwaroba ad prastudy). U niekatorych akruhach Francyi naličwajecca chworych ludziej da 30 prac. Śmiertnaść siarod chworych tak wialikaja, što fabryki damawinaŭ nie paśpiewajuć na zakazy dastaŭlać swoj tawar i pracujuć na dźwie źmieny. Chwaroba heta apośnimi dniami pierakinułasia i ŭ Polšču i pašyrajecca ŭ Waršawie, Krakawie i druh. miestach

ITALIJA.

X Palityki hetak zwanych „wialikich dzieržawaŭ" nie škadujuć sałodkich słoŭcaŭ, haworučy ab „wiečnaj" zhodzie i družbie, ale adnačasna z hetym, adkryta i jaŭna točać adzin prociŭ druhoha nažy i zaklučajuć roznyja wajennyja sajuzy dziela taho,

---

Dačka. Kachańnie maje swoj zakon i inšych nie patrabuje.

Maci. Jak ty sabie ni kažy, a maci słuchać musiš.

Dačka. Ale ž wy z im žyć nia budziecie? Dyk ci-ž pryjemny wam buduć maje ślozy? Niabojś, wy swaju maładaść zabyli, jak ad baćkoŭ da lubaha ŭciakali, a mianie prymušajecie adračysia.

Maci. Bo ja tady była maładaja, durnaja, jak i ty ciapier.

Dačka. Nie, wy ciapier zdurnieli.

Maci. Jak ty adważwaješsia hetak kazać? Ty musiš słuchać i pawinawacca.

Dačka. Słuchaju i pawinujusia.

Maci. Tak budzie lepš. (Wyšła).

ŹJAWA 6.

Dačka. Pabačym, chto kaho abduryć? Hetyja staryja zaŭsiody zabywajuć swajo kachańnie i ciapier nie razumiejuć jaho; šukajuć jakoha-niebudź bahaciejšaha, choć i śmiardziučaha, paršyŭca, starajucca pawiančać i ŭ hetym, dumajuć, usio ščaście dziaciej.

ŹJAWA 7.

Mikoda (wysunuŭšy haławu, a potym i wyšaŭšy z pakoiku Daminisi, uździeŭšy pančochi i spadnicu, ale trymaje spadnicu rukami, kab nie zwaliłasia).

Dačka (ubačyŭšy Mikodu, doŭha rahoča).

Mikoda. Nu, cicha. Na što ty z joju stolki spračałasia? Zusim nia warta było, usio roŭna my zrobim tak, jak nam padabajecca. Dawaj chutčej ihołku, zašyć treba, bo nia schodzicca.

Dačka. Nu, to pojdziem, zašyju. Tolki na što heta ŭsio? (Wyšla u bakoŭku).

Mikoda. Zaraz skažu. Nia byŭ ni razu dziaŭčynaj, ale prychodzicca ratawać swajo ščaście jak maha. (Wyšaŭ u bakoŭku Daminisi).

ŹJAWA 8.

Maci i žanich Zygmuś.

Žanich (z toŭstym nosam, toŭstyja huby, čyrwony, u staromodnym ubrańni, wysoki krachmalny kaŭnier).

Maci. Zachodźcie... Siadajcie. Jana zaraz wyjdzie. Daminiśka!

Hołas **Dački.** Zara!

Hołas za scenaj. Susiedka! Susiedka! Kaza ŭciakła na wulicu!

Maci. Wybačajcie, kaza ŭciakła. (Wybiehła).

Zygmuś. Moža być, moža być.

(Puaciah budzie).

kab paśla silniejšym kinucca na słabiejšych. My ŭžo pisali ab tym, što hranicy Italii i Francyi, jak i za časaŭ wajny, kišać ad wojska.

Dyktatar Francyi — Musolini usiudy niuchaje, ci nia možna-b było čaho urwać ad susiedziaŭ. Hetak maje jon apetyt na častku Šwajcaryi (Tesin) i na francuzkuju rywjeru ŭ Eŭropie. A taksama łasy kusok dla jaho francuzkija kalonji ŭ paŭnočnaj Afrycy jak: Tunis, Tanžer, Ałžyr i Marokko, ale na pieraškodzie ŭ jaho zachwatnych metach, wiadoma, staić Francyja. Musolini prabuje usiudy, dzie tolki možna, padstaŭlać nahu Francyi, naprykład, niadaŭna, Musolini padpisaŭ u Rymie dahawor z Niamieččynaj, jaki strašenna nie pa nosie dla Francyi.

Fašysty, a asabliwa polskija, na ŭsie łady chwalać Musoliniaha i amal što nia ličać jaho za swajho ziamnoha boha. Heta musić zakružyła haławu Musoliniamu, što jon, jak widać, apjanieŭ ad sławy i... krychu pamiešaŭsia, bo jon dumaje skasawać stary kalendar i zawiaści nowy, ličučy „nowuju eru“ z dnia maršu fašystaŭ na Rym; hetkim čynam hety 1927 hod, pawodle Musoliniaha ličyŭsia-b usiaho 6-m hodam.

LITWA.

× Pierarwanyja ŭ swaim časie, z pryčyny fašystaŭskaha pierawarotu ŭ Koŭnie, pierahawory pamiž Litwoj i S.S.R.R. majuć u kancy hetaha miesiaca pačacca ŭznoŭ.

× Kowienskija hazety pišuć, što sajuz bałtyckich dzieržawaŭ da tej pary nia moža ździejśnicca, pakul Wilnia zastajecca pad Polščaj.

× Fašystaŭski urad Waldemarasa znoŭ pačaŭ stasawać represyi prociŭ apazycyi, hałoŭnym čynam rabotnikaŭ, winawaciučy ich u komunizmie. Wastrohi ŭžo zapoŭnieny palityčnymi, dyk ciapier ich zsyłajuć u kancentracyjnyja łahiery, jak wajennapałonnych.

ŁATWIJA.

× Adnaŭlajecca bezpasredniaja kamunikacyja pasažyrskich ciahnikoŭ pamiž Ryhaj i Uładywastokam. Pieršy hetaki ciahnik adojdzie z Ryhi 17-ha hetaha m-ca i budzie prachodzić swoj šlach (bolš 5000 kilametraŭ) u praciahu 9 dzion.

ESTONIJA.

× Kala Tallina wybuchnaŭ skład wajennych prypasaŭ. Bolš 3 miljonaŭ wajennych patronaŭ i šmat inšych znaradaŭ wyleciela ŭ pawietra.

KITAJ.

× Anhielskaja palityka ŭ Kitaju paniesła wielmi značnuju nieŭdaču. Kantonskaje wojska zaniało wialikaje partowaje miesta Hankou. Anhielskaje wojska nia mohučy stawić nijakaha aporu paśpiešna uciakło, a razam z wojskam uciakli žychary anhielskich kalonijaŭ. Dom, dzie mieściŭsia anhielski konsulat zaniaty kantoncami, pryčym anhielski dzieržaŭny ściach zniaty z hetaha domu, a wywiešany rewalucyjny ściah kantonskaha ŭradu.

Wialiki narodny schod kitajcaŭ uchwaliŭ wostry ultymatum (trebowańnie) da anhielskaha heneralnaha konsulatu.

Ultymatum hety damahajecca kab, u praciahu 72 hadz. źwiarnuli ŭsich wajennapałonnych kitajcaŭ, a taksama zapłačeńnia adškadawańnia, wydaleńnia wajennych karabloŭ, abiazbrojeńnia anhielskaj palicyi i aficyjalnaha pieraprašeńnia kantonskaha ŭrady praz anhielskaha konsuła.

× U bolšych i mienšych miestach tej častki Kitaju, jakaja jašče znachodzicca pad uładaj čužaziemcaŭ i najemnych kitajskich heneraŭ uzharajucca biezparadki i wostryja demonstracyi, skirawanyja prociŭ čužaziemcaŭ, a asabliwa anhielcaŭ

Anhielskaje wojska pad naporam kantoncaŭ uciakaje. Biežancy ŭ paśpiechu pakidajuć anhielskija kalonii.

× Hałoŭnakamandujučy rewalucyjnymi kantonskimi wojskami zajawiŭ, što na kitajski nowy hod (2-ha lutaha pa now. stylu) budzie ŭžo ŭ Šanchaju.

MEKSYKA.

× Meksykanski urad zahadaŭ aryštawać 6 wydatnych katalickich biskupaŭ za wostruju ahitacyju prociŭ sučasnaha ŭradu.

Jak bačym, nia tolki ŭ nas, ale pa ŭsim świecie „ajcy duchoŭnyja“ zajmajucca bolš palitykaj, jak swaimi sprawami.

BIEŁARUSKAJE ŽYCCIO.

Z Radawaj Biełarusi.

Ab źmienie ukrainska - biełaruskaj hranicy.

Ukrainski centralny wykanaŭčy kamitet rešyŭ prasić Sajuzny Wykanaŭčy Kamitet adkinuć swaju pastanowu ab wyraŭnańni hranicy miž Ukrainskaj Radawaj respublikaj i Biełaruskaj i pakinuć staruju hranicu. Prośbu swaju Ukrainski Wykanaŭčy Kamitet wyświatlaje tym, što pastanowa ab źmienie hranicy spatkała ŭ praktycy niepieramožnyje ekanamičnyje pieraškody.

Biełarusizacyja u s.-haspad. akademii.

U halinie biełarusizacyi ŭ akademii za minuły hod jošć dawoli značnyja paśpiechi. Najbolš ważnaje—heta praca siarod nawukowych pracaŭnikoŭ u sprawie wywučeńnia imi biełaruskaj mowy. Kali ŭ minułym hodzie my mieli niaznačnuju hrupu asob, jakija wiedali biełaruskuju mowu, dyk ciapier my majem takija wyniki: u hrupie prafesaroŭ — (abo 8 procentaŭ) wiaduć kursy na biełaruskaj mowie, 4 (abo 10,5 proc.) častkaju, hałoŭnym čynam, pry wiadzieńni praktyčnych zaniatkaŭ, karystajucca biełaruskaj mowaj. Bolšaść prafesaroŭ ličać mahčymym pierajści da wykładańnia na biełaruskaj mowie, prykładna, u bližejšyja dwa hady. U hrupie dacentaŭ my majem ŭžo značna bolšyja dasiahnieńni: wykładajuć na biełaruskaj mowie 10 čaławiek (abo 45 pracentaŭ), častkaju karystajucca biełaruskaj mowaj (pry praktyčnych zaniatkach) — 3 (abo 18 proc.).

Danyja ab prafesarach i dacentach atrymany šlacham asabistaha apytańnia. Asystenty i nawukowyja supracoŭniki apytwalisia ŭ majoj prysutnaści H. I. Hareckim, M. I. Hareckim i J. P. Haŭrukom. Adkazy dawalisia pa-biełarusku, što dało mahčymaść wyjawić wiedy pa-biełaruskaj mowie taho ci inšaha nawukowaha pracaŭnika. Paśla apytańnia wyjawiłasia, što z asystentaŭ zdawalniajuča znajuć biełaruskuju mowu — 25 abo 62,5 proc., słaba — 10 abo 25 proc. i 5 čaławiek nie apytany; z nawukowych pracaŭnikoŭ zdawalniajuča znajuć — 26 abo 57,7 proc., słaba — 17 abo 37,7 proc., 1 zusim nia wiedaje i 1 nie apytany. Z usich nawukowych pra-

caŭnikoŭ takich, jakija wiaduć zaniatki na biełaruskaj mowie i zdawalniajuča wiedajuć mowu — 42,6 proc., jakija słaba wiedajuć mowu — 23,3 proc. Dla asystentaŭ i nawukowych pracaŭnikoŭ, jakija słaba ŭładajuć biełaruskaj mowaj, ustanoŭlen termin dla padrychtoŭki: asystentam — 15 lutaha 1927 h., nawukowym pracaŭnikom — 1 studzienia 1927 h.

Ab wiedach biełaruskaj mowy studenctwam my možam sudzić pa danych ab zalikach. Z usich studentaŭ II, III i IV kursaŭ zdali zalik pa biełaruskaj mowie 397 studentaŭ abo 39,7 proc. Asabliwa słaba wiedajuć bieł. mowu studenty III i IV kursaŭ. U bližejšy čas praŭleńniu akademii treba budzie ŭźniać heta pytańnie i pryniać adpawiednyja miery. Dla ŭsich studentaŭ, jakija pastupajuć u akademiju, ustanoŭlena prawierka wiedaŭ pa biełmowie.

Biełarusizacyja kancelaryi akademii i bibliateki prawiedziena amal poŭnaściu.

Pieraškodaju bolš chutkamu prawiadzieńniu biełarusizacyi źjaŭlajecca adsutnaść padručnikaŭ pa specyjalnych dyscyplinach na biełaruskaj mowie. Terminalohija nie zaŭsiody zdawalniaje nawukowych pracaŭnikoŭ.

Pry apytańni nie adzin raz wykazwalisia pažadańni, kab na buduču čas nawukowyja pracaŭniki-specyjalistyja bolš šyroka pryciahwalisia da apracoŭki terminolohii.

Ušanawańnie narod. paety Jakuba Kołasa.

Wiečar, pryświečany 20-hadowamu jubileju lit. dziejnaści J. Kołasa.

(H. Babrujsk).

12-ha śniežnia ŭ klubie prac-aświety adbyŭsia wiečar, pryświečany 20-cioch-hodździu litaraturnaj dziejnaści biełaruskaha narodnaha paety J. Kołasa. Na schod zjawilisia siabry sajuzu prac-aświety, šmat moładzi, wučnioŭstwa. Zala klubu była pierapoŭniena. Z wialikaju ŭwahaju schod wysłuchaŭ dakład ab žyćci i pracy piśmieńnika, a zatym padrabiazny dakład ab historyi biełaruskaha druku z 1906 hodu i ab litaraturnaj dziejnaści Kołasa.

Schod adnahałosna rašyŭ pasłać piśmieńniku prywitańnie nastupnaha źmiestu:

„Siabry sajuzu pracaświety, sabraŭšysia 12-ha śniežnia h. h. kab adznačyć 20-cioch-hadowy jubilej Wašaj litaraturnaj dziejnaści, šluć ščyraje wam prywitańnie.

Uwieś čas da rewalucyi wy słowam i sprawaju zmahalisia za lepšuju dolu pracoŭnaha narodu. Waša imia stała doraha i rabočamu i sielaninu! U praciahu 20-ci hod Wy ŭzbahacili biełaruskuju kulturu wydanymi litaraturnymi pomnikami.

Niachaj-ža žywie jašče doŭhija hady waša dziejnaść. Niachaj jašče apiaje waša lira, wyšaŭšaja z „Cichaj wady" i staŭšaja „na šyrokich šlachoch žyćcia" nia tolki wyzwaleńnie narodaŭ SSSR. a wyzwaleńnie pracoŭnych usiaho świetu!

Niachaj Waša imia nazaŭsiody stanie niezabytnym siarod rabotnikaŭ i sialan Biełarusi!

Paśla ŭračystaj častki byŭ naładžan kancert i litaraturny addzieł wykučna z tworaŭ J. Kołasa.

Prywitańnie pieśniaru.

Kalinkawickaja čyhunačnaja siamiochhadowaja imia Dombala škoła 5 śniežnia ŭ čas prawiadzieńnia ŭračystaha wiečaru, achwiarowanaha dwaccacihodździu hramadzkaj i litaraturnaj tworčaści našaha najsłaŭniejšaha biełaruskaha paety Jakuba Kołasa, šle jamu haračaje prywitańnie z wialikaju padziakaj za toje stałaje wychawańnie swaimi niaŭmiručami tworami ščyrych baraćbitoŭ za nacyjanalnaje adradžeńnie našaje baćkaŭščyny — Biełarusi i žadaje jamu šmathadowaje pracy na karyść jaje.

Prezydyum schodu.

Światkawańnie jubileju Jakuba Kołasa ŭ Rečycy.

Światkawańnie jubileju 20-ci hadowaj litaraturnaj tworčaści Jakuba Kołasa ŭ Rečycy wyklikała wialikuju zacikaŭlenaść z boku siabroŭ sajuzaŭ i wučnioŭskaj moładzi.

5 i 6 śniežnia byli naładžany wiečary, pryświečanyja tworčaści Jakuba Kołasa pa škołach II st.— pieršaj i druhoj, a 8 śniežnia dziela siabroŭ sajuzu pracaświety.

Na ŭsich hetych wiečaroch byŭ začytany dakład na temu: „Nowaja biełaruskaja litaratura i J. Kołas", wučni wystupali z deklamacyjaj wieršaŭ paety, školny chor wykanaŭ pieśni—„Kraj naš biedny" i „Wiasna, wiasna žadanaja". Pačynalisia i zakančwalisia wiečary śpiewam biełaruskaje marseljezy.

I deklamacyja, i śpiewy zrabili dobraje ŭražańnie na prysutnych, dali mahčymaść im paznajomicca z adkaznaj rolaj, jakuju ŭziała na siabie biełaruskaja litaratura ŭ sprawie sacyjalnaha i nacyjanalnaha wyzwaleńnia, abudžajučy świadomaść sialanstwa.

Na wialiki žal, nia ŭsie siabry sajuzaŭ zmahli paznajomicca z tworčaściu najwialikšaha biełaruskaho pieśniara.

Pa pawietu.

Pa ŭsich biełaruskich škołach, chatach-čytalniach i likpunktach Rečyckaha pawietu prawiedzieny dni ŭšanawańnia Jakuba Kołasa.

Makanawickaja škoła I st., Wasilewickaje wołaści, nazwana imiem Jakuba Kołasa.

Chronika Zachodniaj Biełarusi.

— U **Biełar**. **Nawukowym T-wie**. Słoŭnikawyja materjały pa trochu napływajuć. Śledam za duža cikaŭnym materyjałam hram. Pawałkowiča z pad Šarkaŭščyny (Dziśn. paw.), prysłali iznoŭ: hram. M. Kiziewič z w. Stralcoŭ, Skidelskaje hm.. Horadz. paw. i Swiatocha Janka z w. Kraŭčonki, Ilskaje hm., Wialejsk. p.

U Muzej im. Iw. Łuckiewiča prysłany hetkija achwiary: 1) ad hurtka Bieł. Inst. Hasp. i Kult. ŭ w, Baranach, Swianciansk. paw — wykapanyja z ziamli zialeznyja siakierka, sierp i cuhli ad uzdy; 2) ad Hutyča Kastusia z w. Pieski Kosaŭsk. paw.—miednaja manetka.

— **Zabastoŭka na fabrycy „Zamša"**. Na fabrycy „Zamša" u Nowa Wialejcy wybuchnuŭ strajk rabotnikaŭ, žadajučych pawialičeńnia zarobku na 20 proc.

— **Zabastoŭka kapialušnikaŭ**. Rabotniki pa wyrabcy šapak i pracujučyja doma na pradažu ŭ mahazyny abwieścili strajk, stawiačy umowaj pawarotu da pracy padwyšku zarobku na 20 proc.

— **Haładoŭka ŭ Pinsku**. U Pinskaj turmie wybuchła 23-ha śniežnia haładoŭka 39 palityčnych wiaźniaŭ. Wiaźni damahajucca: suchich kamier dla kabiet,

lepšaje strawy, kantrolu nad kuchniaj i dapuščeńnia ŭ turmu ŭsich lehalna wychodziačych hazet i knižak.

U časie haładoŭki niekalki wiaźniaŭ pabita da straty prytomnaści. 11 haładujučych pierawieziena da Siedleckaje turmy, zastaŭšyjasia razmieščany ŭ paadzinkach. Apošnija wiestki pachodziać 30 śniežnia — h. j. praz tydzień paśla wybuchu haładoŭki, pry čym tady jašče ničoha nia było čutno ab likwidacyi haładoŭki.

— **Haładoŭki ŭ Bielsku-Padlaskim.** 28-ha śniežnia ŭ tutejšaj turmie wybuchła haładoŭka 8-mi palityčnych wiaźniaŭ. Haładajučyja damahajucca lepšych adnosinaŭ i pierasłańnia ich u Biełastok.

— **Demanstracyja pad turmoj u Bieraści N/B** 3-ha studzienia adbyŭsia ŭ Bieraści n/B. wialiki rabotnicka-sialanski schod, na katorym pryniata rezalucyja damahajučajasia amnistyi dla palityčnych wiaźniaŭ. Palicyja razahnała schod, aryštoŭwajučy 2-ch asob.

— **Adznačeńni dla administracyi Wilenskaj palicyi za likwidacyju haładoŭki.** Haładoŭka palityčnych wiaźniaŭ na Łukiškach, jak wiedama, wybuchła ŭ znak pratestu praciŭ zakoŭwywańnia wiaźniaŭ u kandały, a tak sama i praciŭ bićcia ich u sudowaj sali i ŭ turmie.

Sposaby, jakija stasawała palicyja ŭ metach likwidacyi haładoŭki, wyzwali pratestacyjny ruch siarod Wilenskich rabotnickich mas. Demanstracyi, pratestujučych pierad Łukiškami, razahnalisia palicyjaj.

Ciapier, jak my dawiedalisia, wajawoda Račkiewič, sam atrymaŭšy kamandorski kryž „Polonia Restituta", pradstawiŭ da nahrad najbolš „aktyŭnych" palicyjantaŭ, wyznačyŭšychsia „niezwykle taktownym usuwaniem komunistów z pod więzienia Łukiszskiego".

— **Zakančeńnie zabastoŭki ŭ hazoŭni.** Rabotniki miastowaj hazoŭni paśla niekalkidzionnaha strajku dabilisia wypaŭneńnia swaich damahańniaŭ:—padwyšeńnia pracoŭnaje płaty na 10 proc. Umowa ab padwyšcy płaty na 10 proc. była daŭno zroblena z mahistratam,—ale mahistrat adrazu admowiŭsia ad wykanańnie jaje.

Strajk prymusiŭ išci mahistrat na ustupki.

— **Kanfiskaty.** Pa zahadu Kamisara Uradu na m. Wilniu skanfiskawany Nr. 4 gazety „Naša Sprawa". U źwiazku z hetym adbylisia wobyski nia tolki ŭ drukarni i ŭ redakcyi, ale i centralnym Sekretaryjacie Biełar. Sielanska-Rabotnickaje Hramady.

— **Nowyja wydańni.** Wyšli z druku i pradajucca u wa ŭsich biełaruskich kniharniach: „Ня розумам сьцяміў а сэрцам", pjesa z wiaskowaha žyćcia u 4 aktach, str. 48, Wydaŭ P. Miatła (гражданкай). „Lekary i leki" pjesa u 1 dziei dla wiask. teatru A. Harotnaha, str. 16. Wydała Biełaruskaje Wydawieckaje T-wa (łacinkaj).

„Дурнiшча" narodnaja Kazka z Dzisienščyny, Janki Pačopki. Wydańnie B. Kleckina (гражданкай).

„Śmiech nia hrech" humarystyčnyja wieršy St. Stankiewiča, str. 62, wydaŭ A. Jacyna. (łacinkaj).

Korespondencyi.

Bezparadki na počcie.

Žodziški, Wialejskaha paw. Jošč u nas počta, na jakoj pracuje pačtarka. Nu i złujuć-ža na jaje sialanie, ja jašče skolki žyŭ, ni razu nie pačuŭ dobraha słowa ab joj. Čamu-ž tak sialanie nie majuć na jaje łaski? Zusim prosty adkaz: bo jana na heta zasłužyła. Časta sialanie, dalokija, žywuć pa 10 klm. ad počty, zwaračwajucca da jaje pa karespandencyi. Ale, jak na što sialanin čuje taki adkaz: „Nie urzędowa godzina" „Korespodencji nie wydaję"! „Pan spuźnił się"! I wiedama što sielanin spaźniŭšysia na 10 m. biaz ničoha adpraŭlajecca damoŭ. A ŭ toj čas palicyjant, ci jaki nie-budź wučyciel, ci šlachtunok, u luby mament biare z počty toje, što jamu należycca. Pačtarka nia prymaje pad uwahu toje, što sielaninu daloka, što jamu pryjechać na počtu — zmarnawać uwieś dzień.

Ale heta jašče ničoha, što spaźniŭsia i nie atrymaŭ karespandencyi. Nie atrymaŭ ciapier, dyk atrymaješ niekali, ale usiož-taki atrymaješ. Jašče heta my nia možam skazać, što na počcie bezparadki, a naadwarot, možna skazać, što „poczta w porządku", bo ŭsio robicca „według reguły".

Jašče zdarajucca dziŭniejšyja wypadki, jakija my pawinny adnieści da poŭnaha biezparadku i niaŭmiełaha wiadzieńnia počty. Sialanie zusim časami nie atrymliwajuć napeŭna im wysyłanyja karespandencyi; napr.: hazetaŭ; abo jakija i atrymaje, to až praz tydzień abo i bolej, napr.: listy i pačtoŭki. Časta sialanie nie atrymliwajuć pa adnym, pa dwa, abo i bolej namiaroŭ hazetaŭ, u toj čas, jak redakcyja im stała hazety wysyłaje. Dzie-ž jany dziewajucca? Chto choča toj i biare, nawat toj, mo', katory i nie wypisywaje, bo počtarwka pieršamu lepšamu padsunie pad nos usie karespandencyi i hazety, nawat nie padpisanyja, kamu jany naležać, z prykazam: „Niech pan wybiera"! Jasna, što chto što chočyć, toj toje i biare. Takich faktaŭ wielmi šmat i časta jany paŭtarajucca, a wypisywać ich usich tut wymahaje šmat času, šmat miejsca i psućcia papiery. Napryklad pačtoŭka słanaja da E. Stalčynskaha prabadziałasia na počcie u Žodzišak kala 2 tydniaŭ. I šmat jošč inšych faktaŭ.

Bauer von Žodziški.

PAŠTOWAJA SKRYNKA.

Hramadzianam: Šydłoŭskamu Wiktaru u kal. Joły, Hrudkoŭskamu Jurku z w. Sasnoŭka, Uścinowiču Lawonu u Hory—Horkach, Pietkiewiču Branisławu u Hłybokim, Rubčeŭskamu Juljanu u Cieremkach, Stašulonku Wiktaru u w. Taboły, Labieckamu J. u w. Maskalowec, Zasku Pilipu u Aharodnikach I, Kumpiaku J. u w. Hočary, Steckamu Ars. u w. Derewna, Makoŭskamu J. u Zabiarezi — hazetu wysyłajem, **prysyłajcie padpisnuju płatu.**

Padpisku atrymali: ad Biełabłockaha Aleksandra, Byčkoŭskaha Wasila, Sejbaka Nawuma, Rybačonka Habrusia, Bojki Hipalita, Miskiewiča Alaksandra, Paškiewiča Wasila, ad čytalni ŭ Kuršynowičach, ad Šačka Maksima, Piatroŭskaha Amieljana, Čantaryckaha Miečysława, Bućki Ramana, Daraškiewiča Janki, Michajława Ryhora, Wodejko Stanisława, Misiejko Antona, Pietkuna Michała, Žuka S., ad Hurtka Hram. u Krynkach, ad Grajeŭskaha Symona, Myški Piotry, Uściana Mikoły, Zareki Ihnata, Gila Paŭła, Łasionka Janki, Gila Alaksandra, Saŭca Bazyla, Apanasewiča Macieja — **pa 1 zł. i 50 hr.**; ad Statkiewiča Andreja, Smyka Janki **pa 2 zł.**; ad Maścierki Maksima **1 zł.**; ad Hurtka Hram. u w. Dziatki, ad Stupčyka Jana, Michała Čartowiča, ad Nawahradzkaje Akr. Upr. T-wa Biełar. Šk. **pa 3 zł.**; ad Andreja Cikoty **2 zł. 50 hr.**; ad Makala Wasila **75 hr.**; ad Dyrektara Lubič-Majeŭskaha Stanisława **6 zł.**

Usim uspomnienym tut padpiščykam ščyra dziakujem hazetu budziem wysyłać akuratna.

Kamitetu Kudzickaha hurtka B. S. R. Hr. Pierawiaści swaju gazetu na hraždanku nia možam, bo ŭ pieršuju čarhu gazeta naša pastawiła sabie metaj absłuhoŭwać tych biełarusaŭ, jakija čytajuć tolki pisanaje łacinkaj i nia mohuć karystacca gazetami, drukawanymi hraždankaj.

Redaktar-Wydawiec A. Maciejčyk. Tow. Wyd. „POGON". Druk. „PAX", zauł. Sw. Ignacego 5